

Uchwała Nr XXXII/IV/158/13
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia 29 marca 2013r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie
Sławieńskim na lata 2013-2017.**

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887) i art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, z 2011r. Nr 149, poz.887), Rada Powiatu w Sławnie uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sławieńskim na lata 2013-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Sławnie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PCPR w SŁAWNIE
Potwierdzam zgodność z oryginałem

dnia 13.08.2013r. podpis.....

POMOC ADMINISTRACYJNA

Mornek
Ewelina Mazurek

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wojciech *Stefaniński*

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/IV/158/13
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia 29 marca 2013r.

**POWIATOWY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM
NA LATA 2013-2017**

Sławno 2013 rok

„Życie nasze byłoby piękne, gdybyśmy dostrzegali to, co niweczy nasze dobro.

Najbardziej zaś dobro niweczy przesąd, że może nam je dać przemoc”.

Samuel Taylor Coleridge

WSTĘP

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Jedną z przyczyn trudnej sytuacji życiowej rodziny jest występująca w niej przemoc fizyczna i psychiczna.

Przemoc w rodzinie stała się zjawiskiem społecznym, aby jej skutecznie przeciwdziałać należy podejmować działania systemowe. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dają taką możliwość wskazując zadania poszczególnych samorządów i źródło ich finansowania.

Przemoc w rodzinie jest kategorią zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wynika z dysfunkcji w rodzinie i może być jej przyczyną bądź skutkiem. Jest to zjawisko trudne do ujawnienia ponieważ ofiary wstydzą się, boją się, nie wierzą w skuteczność pomocy. Najbliższe otoczenie: krewni, sąsiedzi, znajomi bardzo często są bierni i „głusi” na to, co się dzieje w domach ich bliskich.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sławieńskim na lata 2013 – 2017 jest realizacją art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań własnych samorządu powiatu należy „opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Niniejszy Program został opracowany na podstawie Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu sławieńskiego. Zawiera przedstawione przez Komendę Powiatową Policji w Sławnie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, jak również ośrodki pomocy społecznej dane dotyczące zjawiska przemocy występującego na terenie powiatu sławieńskiego łącząc cele i planowane do realizacji zadania realizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program zakłada podejmowanie działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy oraz edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Należy nadmienić, iż niniejszy dokument jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławnieńskim na lata 2005-2015 oraz Gminnymi Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Sukcesywne wdrażanie założeń Programu będzie miało znaczący wpływ na zintegrowanie i uzupełnienie działań instytucji zajmujących się na terenie powiatu sławieńskiego przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

I. PODSTAWA PRAWNA

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy został opracowany na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz takich aktów prawnych jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r., Nr 89 poz. 555 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997r. Nr 90 poz. 577 z późn. zm.),
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego, o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała zniszczonych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz.1334),

9. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz.1071 z późn. zm.),
10. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 czerwca 2002 roku w sprawie zakresu praw i obowiązków podmiotów sprawujących dozór, zasad i trybu wykonywania dozoru oraz trybu wyznaczania przez stowarzyszenia, organizacji i instytucje swoich przedstawicieli do sprawowania dozoru (Dz. U. Nr 91, poz. 812),
11. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. Nr 112, poz. 1064),
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. Nr 28, poz.146),
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 209, poz.1245),
14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. Nr 81, poz.448),
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

II. ZADANIA POWIATU I GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Każdy człowiek ma prawo niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia, pochodzenia, czy wyznania, do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Należy pamiętać iż, nikt nie musi być idealny, każdy ma prawo do błędów. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu związanego z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z wykorzystaniem własnego potencjału każdy człowiek potrzebujący ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc zarówno na szczeblu gminy jak i powiatu.

III. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) **przemoc w rodzinie**, to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny - co oznacza, że jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem mającym na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami;
- naruszające prawa i dobra osobiste ofiar - co oznacza, że sprawca wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- wykorzystuje wyraźną asymetrię sił - ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- powodujące ból i cierpienie – sprawca naraża zdrowie i życie ofiar na poważne szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Źródłem dysproporcji sił zazwyczaj są:

- wiek - np. relacja dziecko – dorosły, starszy - ktoś w sile wieku;
- płeć - zwykle kobieta jest słabsza od mężczyzny, choć zdarzają się wyjątki;
- stan zdrowia - na ogół chory czy niepełnosprawny jest słabszy od zdrowego;
- różne zależności - np. dziecko – rodzic, ale też zależność ekonomiczna: ktoś dysponuje pieniędzmi i jest „panem”.

W poniższej tabeli przedstawiono rodzaje, formy i skutki przemocy:

RODZAJE PRZEMOCY	FORMY PRZEMOCY	SKUTKI PRZEMOCY
PRZEMOC FIZYCZNA	<ul style="list-style-type: none"> • szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnienie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosami, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednie uszkodzenie ciała - urazy, rany, złamania i stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; pośrednie skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia, psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	<ul style="list-style-type: none"> • gwałt, wymuszenie pożycia seksualnego, nieakceptowanie pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszenie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała, krytyka zachowań seksualnych, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, zaburzona orientacja i tożsamość seksualna, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, brak środków do życia, itp.

Analizując powyższą tabelę należy pamiętać, iż odpowiedzialność za stosowanie przemocy leży zawsze po stronie osoby stosującej przemoc, niezależnie od tego, co czyni ofiara.

Z punktu widzenia prawa stosowanie przemocy wobec innych, a zwłaszcza wobec rodziny jest przestępstwem ściganym z urzędu i podlega karze pozbawienia wolności. zgodnie z art. 207 K.K. - § 1. „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.”

Osoby doznające przemocy i jej świadkowie powinny pamiętać, iż prawo jest po stronie osób krzywdzonych, natomiast osoby stosujące przemoc muszą zdawać sobie sprawę, iż poniosą konsekwencje prawne swoich czynów.

3.1. Fazy przemocy

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.
- **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą w to wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

3.2. Mity o przemocy w rodzinie:

- ***Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać*** – nie, przemoc, wykorzystywanie, bicie, gwałcenie, okradanie bliskich jest przestępstwem ściganym przez prawo, tak samo groźnym jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa czy mieszkania pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na krzywdzenie innych.
- ***Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego*** – przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.
- ***Przemoc ma miejsce wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary*** – nie, przemoc występuje w różnych formach, są to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, lecz także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie.
- ***Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył*** – nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to, co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych!
- ***Nikt nie powinien interweniować w sprawach rodzinnych*** – przemoc domowa nie jest „sprawą rodzinną”, lecz przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy, kto się o niej dowiaduje, ma obowiązek poinformować o tym odpowiednie służby, które zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do ochrony ofiar i udzielania im wszechstronnej pomocy.
- ***Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc*** – nie, ofiary zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbowują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.

- ***To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy*** – nie, przemoc w rodzinie rzadko pojawia się tylko raz. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy, przemoc się powtarza. Ofiary zwykle proszą o pomoc w ekstremalnych sytuacjach, gdy mają już za sobą długą historię przemocy.
- ***Gdyby sytuacja była taka okropna, ofiara odeszłaby od sprawcy*** – tymczasem przemoc doznawana od bliskiego człowieka jest rzeczą naprawdę straszną, ofiary rzeczywiście cierpią, a to, że nie odchodzą, wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, trudności mieszkaniowych, przekonań dotyczących małżeństwa, z nacisków, jakie wywiera sprawca, a także rodzina, koledzy, sąsiedzi.
- ***Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol*** – picie alkoholu towarzyszy przemocy często - jednak nie zawsze, ale nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Ułatwia on jedynie stosowanie przemocy: sprawcy często piją po to, żeby znęcać się nad swoimi bliskimi, a stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwiać swoje zachowania w celu uniknięcia odpowiedzialności. Często obserwuje się, że utrzymywanie abstynencji i podjęcie leczenia odwykowego nie powstrzymują od stosowania przemocy wobec bliskich.
- ***Gwałt w małżeństwie nie istnieje*** – w rozumieniu prawa gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp (art.197 k.k.). Nie ma takiego przepisu, który mówi, że nie dotyczy to bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu i wspólne życie nikomu tego prawa nie odbierają.
- ***Osoby stosujące przemoc wobec bliskich są chore psychicznie*** – nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobami psychicznymi. Przemoc to demonstracja siły i chęć przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

- *Ofiary przemocy w rodzinie wyolbrzymiają problem* – w żadnym razie nie można uznać za wyolbrzymianie problemu szukania pomocy przez kogoś, kto został dotkliwie pobity, ma siniaki, okaleczenia, złamania, uszkodzenia narządów wewnętrznych czy jest systematycznie głodzony, wyrzucany z domu, straszony i poniżany.
- *Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem rzadkim* – statystyki i badania wskazują, że przemoc domowa jest zjawiskiem coraz częściej ujawnianym w wielu krajach i występuje we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych.

IV. ZJAWISKO PRZEMOCY W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM

Skalę problemu zjawiska przemocy na terenie powiatu sławieńskiego jest bardzo trudno określić, z uwagi na brak rzeczywistych danych charakteryzujących rozmiar przemocy oraz brak współpracy wszystkich ofiar z instytucjami pomocowymi (ofiary przemocy nie decydują się z różnych względów na ujawnienie swojej sytuacji). Tak więc pomoc ofiarom wymaga podejmowania działań interdyscyplinarnych oraz wsparcia specjalistycznego, jak również ciągłej współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zarówno na szczeblu gminy jak i powiatu.

Zjawisko przemocy na terenie powiatu przedstawiono na podstawie danych zebranych z Komendy Powiatowej Policji w Sławnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz 6 ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie naszego powiatu.

Poniżej w formie tabeli zobrazowano zjawisko przemocy w powiecie na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sławnie.

Lp.	Opis działania	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	671	1017	1036
	w tym procedura Niebieskiej Karty	35	22	68
2.	Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie	35	22	68
	miejsce interwencji miasto	17	7	38
	miejsce interwencji wieś	18	15	30
3.	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej (ogółem)	35	29	64
	w tym: - kobiety	33	20	50
	- mężczyźni	2	3	14
	- małoletni do ukończenia lat 13	0	1	0
	- małoletni od 13 lat do 18 lat	0	5	0
4.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	35	22	64
	w tym: - kobiety	3	0	16
	- mężczyźni	32	22	48
	- nieletni	0	0	0
5.	Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych (ogółem)	14	17	11
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	14	17	11
	- nieletni	0	0	0
6.	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem)	29	19	37
	w tym: - kobiety	1	0	5
	- mężczyźni	28	19	32
	- nieletni	0	0	0
7.	Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	0	0	2
8.	Liczba informacji przesłanych do:	44	40	123
	- ośrodków pomocy społecznej	19	17	68
	- gminnych komisji rozwiązywania problemów	22	22	55
	- placówek służby zdrowia	3	0	0
	- placówek szkolno – wychowawczych	0	0	0
	- organizacji pozarządowych	0	1	0
- innych	0	0	0	

Z zebranych informacji wynika, iż funkcjonariusze Policji współpracowali z ośrodkami pomocy społecznej oraz Gminnymi Komisjami do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w jednym przypadku z organizacją pozarządową. Ilość przesłanych informacji dotyczących przemocy w rodzinie drastycznie wzrosła z 40 w roku 2011 do 123 w 2012 roku. Z dalszej analizy wynika, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosła liczba przeprowadzonych interwencji domowych – w tym interwencji związanych z przemocą na terenach wiejskich. Niepokojący jest fakt, iż w 2011 i 2012 roku w stosunku do 2010 roku wzrosła liczba interwencji domowych, w tym interwencji dotyczących przemocy w rodzinie.

W większości przypadków odnotowano, iż sprawcami przemocy byli mężczyźni, którzy stosowali przemoc pod wpływem alkoholu wobec kobiet. Zauważalnym staje się fakt stosowania coraz częściej przemocy ze strony nadużywających alkoholu kobiet. Niepokojącym sygnałem jest informacja dotycząca konieczności zapewnienia opieki nad dziećmi poza ich rodziną biologiczną.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. Doświadczenie wynikające z prowadzenia tego typu programu pozwoliło na zebranie danych, które dla lepszego zobrazowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	Liczba sprawców, którzy wzięli udział w program korekcyjno-edukacyjny (ogółem)	10	10	9
	w tym: - kobieta	2	3	1
	- mężczyzna	8	7	8
2.	Liczba sprawców, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny (ogółem)	2	6	6
	w tym: - kobieta	1	2	1
	- mężczyzna	1	4	5
3.	Liczba osób, którzy nie ukończyli programu korekcyjno-edukacyjny (ogółem)	8	4	3
	w tym: - kobieta	1	1	0
	-mężczyzna	7	3	3

Z powyższej tabeli wynika, iż w latach 2010 - 2011 odnotowano 10 uczestników rozpoczynających program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, natomiast w 2012r. 9 uczestników (w większości przypadków uczestnikami programu byli mężczyźni). Należy wskazać, iż niewielka ilość sprawców przemocy skierowanych do programu i rozpoczynających uczestnictwo kończy program.

Warto zaznaczyć, iż adresatami Programu byli sprawcy przemocy, których uczestnictwo wynikało z osobistej decyzji podejmowanej w związku z kontaktem z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie takimi jak Sądy, ośrodki pomocy społecznej itd..

Każdorazowo pracownik Centrum przeprowadzał rozmowę ze sprawcą przemocy na temat uczestnictwa w Programie.

Program korekcyjno - edukacyjny prowadzony był w formie zajęć indywidualnych oraz grupowych. Podstawowym celem działań była zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie powstrzymanie sprawców od aktów przemocy, zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań oraz konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Jak wynika z dokumentacji dotyczącej monitorowania środowisk rodzinnych sprawców przemocy, zachowania agresywne są znacząco mniejsze, sprawcy nabywają zdolność do samokontroli agresywnych zachowań, w jednym przypadku poprzez uczestnictwo w Programie rodzic biologiczny odzyskał prawa rodzicielskie, dzięki czemu dwoje małoletnich dzieci powróciło z rodziny zastępczej do domu rodzinnego, w innym przypadku dzieci mogły być urlopowane do domu. Reasumując można stwierdzić, iż dzięki uczestnictwu sprawców przemocy w Programie korekcyjnym rodzina dotknięta problemem przemocy zaczyna funkcjonować poprawnie.

Ogólne efekty uzyskane po przeprowadzeniu Programu korekcyjno-edukacyjnego to:

- uznanie przez sprawców faktu stosowania przemocy oraz zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy,
- rozpoznawanie przez sprawców sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe oraz wykształcenie umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć,
- powstrzymanie się przez osoby stosującej przemoc w rodzinie od aktów przemocy poprzez zdobycie wiedzy pozwalającej na korekcję zachowań i rozwinięcie umiejętności służących kontroli reakcji przemocowych, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, zwiększenie szacunku i empatii wobec ofiar przemocy.

Kolejnym źródłem danych były informacje uzyskane z ośrodków pomocy, które przedstawiono w niżej zamieszczonych tabelach:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie

Lp.	Opis działania	GOPS Malechowo		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	12	12	3
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	1	2	3
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	12	12	4
	w tym: - kobiety	1	0	2
	- mężczyźni	11	12	2
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzenia przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	12	10	0
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	11	8	3
	- przemoc psychiczną	10	8	4
	- przemoc seksualną	1	0	0
	- przemoc ekonomiczną	2	1	0
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	15	16	10
	w tym: - kobiety	9	10	5
	- mężczyźni	1	1	2
	- dzieci	4	4	3
	- osoby starsze	1	1	0

Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie gminy Malechowo przemoc skierowana jest w największej skali wobec dzieci, a w przypadku kobiet występuje najczęściej w formie przemocy fizycznej i psychicznej, natomiast w mniejszym stopniu stosowana jest przemoc ekonomiczna i seksualna.

W latach 2010-2011 zjawisko przemocy utrzymywało się na tym samym poziomie, natomiast w roku 2012 obserwuje się tendencję spadkową. Na terenie gminy w 2012r. założono 3 „Niebieskie Karty”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie

Lp.	Opis działania	GOPS Postomino		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	0	0	30
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	0	0	1
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	2	3	3
	w tym: - kobiety	0	1	0
	- mężczyźni	2	2	3
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzania przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	12	5	30
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	3	2	5
	- przemoc psychiczną	9	3	8
	- przemoc seksualną	0	0	0
	- przemoc ekonomiczną	0	0	0
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	12	5	10
	w tym: - kobiety	9	5	8
	- mężczyźni	3	0	0
	- dzieci	0	0	0
	- osoby starsze	0	0	2

Z danych ujętych w tabeli wynika, iż na terenie gminy Postomino największą liczę ofiar przemocy stanowią kobiety. Wobec nich stosowana była przemoc fizyczna i psychiczna.

W latach 2011-2012 zjawisko przemocy utrzymywało się na tym samym poziomie, natomiast w porównaniu do roku 2010 odnotowuje się minimalny wzrost aktów przemocy.

Na przełomie lat 2010-2012 wobec sprawców przemocy założono jedną „Niebieską Kartę”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie

Lp.	Opis działania	GOPS Sławno		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	7	11	18
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	7	11	3
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	20	18	26
	w tym: - kobiety	8	4	9
	- mężczyźni	12	14	17
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzania przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	30	24	33
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:	7	4	4
	- przemoc fizyczną	7	7	19
	- przemoc psychiczną	5	1	0
	- przemoc seksualną	7	6	16
	- przemoc ekonomiczną	7	6	16
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	64	55	66
	w tym: - kobiety	12	10	23
	- mężczyźni	4	2	4
	- dzieci	43	39	36
	- osoby starsze	5	4	3

Z analizy przedstawionych danych wynika, iż na terenie gminy Sławno największą liczbę ofiar przemocy stanowią dzieci, a następnie kobiety. Wobec nich w największej mierze stosowana była przemoc psychiczna oraz ekonomiczna. Niepokój budzą dane dotyczące wysokiego wskaźnika przemocy wobec dzieci.

W 2012r. liczba wykrytych przypadków przemocy w porównaniu do lat ubiegłych znacząco wzrosła. W latach 2010-2012 w gminie założono łącznie 21 „Niebieskich Kart”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie

Lp.	Opis działania	GOPS Darłowo		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	18	15	122
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	5	6	46
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	5	1	3
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	5	1	3
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzenia przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	10	11	25
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	4	3	9
	- przemoc psychiczną	2	5	15
	- przemoc seksualną	2	0	0
	- przemoc ekonomiczną	2	3	10
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	13	11	38
	w tym: - kobiety	4	4	12
	- mężczyźni	0	1	3
	- dzieci	9	4	17
	- osoby starsze	0	2	6

Z powyższej tabeli wynika, iż na terenie gminy Darłowo największą liczbę ofiar przemocy stanowią dzieci oraz kobiety. Wobec nich w największej mierze stosowana jest przemoc psychiczna, a następnie ekonomiczna i fizyczna.

W latach 2010-2012 obserwuje się tendencję spadkową sprawców przemocy domowej. Na terenie gminy w 2012r. założono 46 „Niebieskich Kart”, co stanowi największą liczbę założonych Kart na tle całego powiatu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie

Lp.	Opis działania	MOPS Sławno		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	21	20	6
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	21	20	6
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	10	8	14
	w tym: - kobiety	0	0	6
	- mężczyźni	10	8	8
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzania przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	0	0	0
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:	9	7	8
	- przemoc fizyczną			
	- przemoc psychiczną	12	13	12
	- przemoc seksualną	0	0	3
	-przemoc ekonomiczną	21	20	2
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	21	20	14
	w tym: - kobiety	17	14	11
	- mężczyźni	0	0	0
	- dzieci	4	6	2
	- osoby starsze	0	0	1

Jak wskazują powyższe dane na terenie Sławna przemocą fizyczną i psychiczną dotknięte są przede wszystkim kobiety i dzieci.

W 2012r. liczba sprawców przemocy wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych. Wobec sprawców przemocy stosowano procedurę „Niebieskiej Karty”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie

Lp.	Opis działania	MOPS Darłowo		
		2010 rok	2011 rok	2012 rok
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	5	8	20
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (procedura „Niebieskiej Karty”)	5	7	20
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	5	7	20
	w tym: - kobiety	0	0	2
	- mężczyźni	5	7	18
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba podejrzania przemocy w rodzinie (bez „Niebieskiej Karty”)	1	1	1
4.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	3	7	16
	- przemoc psychiczną	5	7	20
	- przemoc seksualną	0	0	0
	- przemoc ekonomiczną	2	7	1
5.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	6	7	24
	w tym: - kobiety	6	7	14
	- mężczyźni	0	0	2
	- dzieci	0	0	8
	- osoby starsze	0	0	0

Z analizy powyższych danych wynika, iż na terenie miasta Darłowo ofiarami przemocy w największej mierze są kobiety. W 2012r. odnotowuje się również przemoc stosowaną wobec dzieci. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna.

Liczba sprawców przemocy znacząco wzrosła w 2012r., w trakcie którego założono wobec sprawców przemocy 20 „Niebieskich Kart”. W przypadku każdej interwencji domowej została założona „Niebieska Karta”.

Reasumując przedstawione dane dotyczące zjawiska przemocy rodzinie występującego na terenie powiatu sławieńskiego, należy zwrócić uwagę, iż przemoc stosowana jest w większej skali wobec kobiet i dzieci, natomiast mniej przypadków przemocy stwierdza się wobec osób starszych i mężczyzn. Pomimo wielu podejmowanych działań na terenach gmin ofiarami przemocy bardzo często są dzieci.

Zaobserwowano tendencję wzrostową dotyczącą przeprowadzonych interwencji domowych oraz liczby sprawców przemocy domowej. Odnotowano przypadki stosowania

przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej oraz seksualnej. Interwencje domowe były przeprowadzane w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” przy współpracy ośrodków pomocy społecznej z Policją oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizującego Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy.

Ponadto, na podstawie opracowanych Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar wynika, że w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni ośrodków pomocy kierują osoby nadużywające alkoholu (w tym sprawców przemocy) do podjęcia leczenia odwykowego współpracując w tym względzie z Gminno/Miejskimi Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Stosują również procedurę „Niebieskiej Karty” oraz podejmują (całodobowo) działania w ramach interwencji kryzysowej.

Ośrodki pomocy zapewniają ofiarom przemocy poradnictwo specjalistyczne z zakresu porad psychologicznych, prawnych, socjalnych oraz monitorują środowiska rodzin dotknięte problemem przemocy domowej współpracując z PCPR w Sławnie.

Należy zaznaczyć, że na terenie powiatu działa w każdej gminie Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny współpracujący z Policją, Kuratorami Sądowymi, Szkołami, Prokuraturą, Służbą Zdrowia oraz PC PR w Sławnie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar oraz utworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego.

Istotą Programu jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak również edukacji osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań. Ważna jest również edukacja społeczeństwa w tym dzieci i młodzieży na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz sukcesywne budowanie systemu wsparcia tak bardzo potrzebnego do zmniejszenia zjawiska przemocy na terenie naszego powiatu.

Dlatego też niżej zamieszczone cele szczegółowe przedstawiają działania konieczne do realizacji w celu osiągnięcia celu głównego Programu.

5.1. Cel szczegółowy nr 1: Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją oraz podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Prowadzenie zajęć wychowawczych.
- 2) Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym modelującym właściwe zachowania.
- 3) Opracowanie i realizacja innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy realizowanych na terenie szkół.
- 4) Prowadzenie zajęć wychowawczych i zajęć informacyjno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
- 5) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- 6) Rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie.

Adresaci: dzieci i młodzież szkolna, ofiary i sprawcy przemocy.

Realizatorzy: Szkoły oraz pedagodzy szkolni i wychowawcy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, Sąd, PCPR, ośrodki pomocy społecznej.

5.2. Cel szczegółowy nr 2: Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach oraz internecie.
- 2) Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych na temat przemocy w rodzinie (ulotki, plakaty, broszury, artykuły do prasy, organizowanie konferencji, debat, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, festyny i kampanie promujące prawidłowe wzorce w rodzinie).
- 3) Organizowanie spotkań, pogadanek na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

- 4) Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Adresaci: instytucje działające na rzecz rodziny, społeczeństwo lokalne.

Realizatorzy: Starostwo Powiatowe, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna pedagodzy szkolni, wychowawcy, Policja, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Interdyscyplinarne, placówki oświatowe.

5.3. Cel szczegółowy nr 3: Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom/rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.

Działania:

- 1) Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar w tym: rodzinnego, medycznego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego.
- 2) Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) Informowanie społeczeństwa o procedurach „Niebieskiej Karty”.
- 4) Rozpowszechnianie informacji o pomocy jaką mogą uzyskać sprawcy i ofiary przemocy w powiecie sławieńskim.
- 5) Ochrona przed dalszym krzywdzeniem ofiary (izolacja sprawcy przemocy od ofiary, zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, nakaz opuszczania lokalu mieszkalnego).
- 6) Udzielanie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania (udzielanie i zapewnianie bezpiecznego schronienia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą, specjalistycznego poradnictwa, pomocy socjalnej).
- 7) Utworzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy (zapewniającego poradnictwo specjalistyczne, opiekę całodobową).
- 8) Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- 9) Utworzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego.
- 10) Dostosowanie infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 11) Poprawienie jakości świadczonych usług.

Adresaci: osoby dotknięte przemocą i świadkowie przemocy oraz społeczeństwo lokalne, instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ich kadra.

Realizatorzy: PCPR, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Sąd, Prokuratura, Zespół Kuratorów Rodzinnych i dla Dorosłych w Sławnie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Koszalinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły.

5.4. Cel szczegółowy nr 4: Zapobieganie stosowania przemocy przez sprawców przemocy.

Działania:

- 1) Realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 2) Grupy wsparcia dla sprawców przemocy.
- 3) Grupy wsparcia dla osób/rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.
- 4) Współpraca z Prokuraturą, Policją, Sądami oraz innymi osobami, instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- 5) Motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programie.
- 6) Zatrudnianie i szkolenie i rozwój kadry pracującej ze sprawcami przemocy, ofiarami przemocy.
- 7) Rozwój działalności zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

Adresaci: sprawcy przemocy, osoby dotknięte przemocą.

Realizatorzy: PCPR w Sławnie, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Sąd, Prokuratura, Zespół Kuratorów Rodzinnych i dla Dorosłych w Sławnie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Koszalinie, organizacje pozarządowe.

Realizacja powyższych celów szczegółowych wpłynie na ograniczenie skali problemu i skutków przemocy w rodzinie. Przyczyni się do podejmowania kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

VI. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Poprawa sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie.
- 2) Podniesienie świadomości społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży szkolnej) w zakresie skutków płynących ze stosowania przemocy w rodzinie.

- 3) Zwiększenie oferty pomocowej skierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz sprawców przemocy.
- 4) Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego.
- 5) Usprawnianie systemu udzielania pomocy przez osoby, instytucje na rzecz rodzin dotkniętych przemocą.
- 6) Przełamywanie stereotypów i mitów na temat przemocy w rodzinie.
- 7) Podniesienie kwalifikacji kadry zajmującej się tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 8) Rozpoznawanie przez sprawców sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe oraz wykształcenie umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć.
- 9) Powstrzymanie się przez osoby stosującej przemoc w rodzinie od aktów przemocy poprzez zdobycie wiedzy pozwalającej na korekcję zachowań i rozwinięcie umiejętności służących kontroli reakcji przemocowych, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, zwiększenie szacunku i empatii wobec ofiar przemocy.

VII. REALIZATORZY ROGRAMU

- 1) Starostwo Powiatowe w Sławnie
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie
- 3) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sławnie
- 4) Szkoły i placówki oświatowe
- 5) Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze
- 6) Gminne i Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 7) Zespoły Interdyscyplinarne
- 8) Zespół Kuratorów Rodzinnych i dla Dorosłych w Sławnie
- 9) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Koszalinie
- 10) Placówki Służb Zdrowia
- 11) Ośrodki Pomocy Społecznej
- 12) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień w Sławnie
- 13) Powiatowa Komenda Policji w Sławnie
- 14) Prokuratora Rejonowa w Sławnie
- 15) Sąd Rejonowy w Koszalinie oraz Oddział Zamiejscowy w Sławnie
- 16) Kościoły i związki wyznaniowe

- 17) Organizacje pozarządowe
- 18) Wolontariusze
- 19) Media.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie realizacji zadań Programu dokonywane będzie ze środków budżetu powiatu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

IX. MONITORING

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie zebranych informacji z innych instytucji będzie przygotowywało coroczny raport z podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego.

ZAKOŃCZENIE

Powodzenie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zależy w znacznej mierze od współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Ważna jest również społeczna świadomość oraz właściwe podejście i postawa mieszkańców powiatu sławieńskiego.

Niniejszy dokument będzie podstawą do pozyskiwania środków z projektów zewnętrznych niezbędnych do sukcesywnego budowania kompleksowo działającego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.